

MØTEINNKALLING

Dato: 08.01.2020

UNGDOMSRÅDET

Onsdag 15.01.2020 kl. 16:30

Utvalgets faste medlemmer innkalles til møte **15.01.2020 kl. 16:30 i formannskapssalen**. Medlemmer som ikke kan møte på grunn av lovlig forfall, skal straks melde fra om dette og oppgi forfallsgrunn. Forfall meldes på telefon 97 54 85 37 eller epost stig.kapskarmo@baerum.kommune.no

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel	
004/20	Godkjenning av protokoll	
005/20	Sammen om velferd – Plan for videre arbeid	
006/20	Minoritetsspråklige elever i bærumsskolen	
007/20	Digital dannelse i bærumsskolen	
008/20	Klimastrategi 2030 - Handlingsplan 2020	
009/20	Klimastrategi 2030- plan for revidering	
010/20	Referatsaker	

Eventuelt

Martin Strømme
Rådsleder

Stig Olai Kapskarmo
Rådssekretær

Dato: 08.01.2020 Arkivkode: N-125 Bilag nr: Arkivsak ID: 19/25296 J.post ID: 20/3767
Saksbehandler: Stig Olai Kapskarmo
Saksansvarlig: Stig Olai Kapskarmo

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Ungdomsrådet	15.01.2020	004/20

Godkjenning av protokoll

Forslag til vedtak:

Protokoll fra Ungdomsrådets møte 8.1.2020 godkjennes slik den foreligger.

Dato:	Arkivkode:	Bilag nr:	Arkivsak ID:	J.post ID:
06.01.2020			18/31974	20/1673
Saksbehandler:	Christian Holmås Haave			
Saksansvarlig:	Kristin Nilsen			

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Eldrerådet	14.01.2020	002/20
Ungdomsrådet	15.01.2020	005/20
Råd for personer med funksjonsnedsettelse	13.01.2020	
Hovedutvalg for barn og unge	21.01.2020	002/20
Hovedutvalg for bistand og omsorg	22.01.2020	002/20
Råd for personer med funksjonsnedsettelse	13.01.2020	004/20
Utvalg for samarbeid		
Formannskapet		

Sammen om velferd – Plan for videre arbeid

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Kommunens velferdstjenester utvikles i tråd med de tiltak som er skissert i saken, og kommunedirektøren gir årlig status for arbeidet.
2. Bærum kommune utarbeider og implementerer en tilpasset BTI-modell (Bedre Tverrfaglig Innsats).

SAKEN I KORTE TREKK

I denne saken legger Kommunedirektøren frem en plan for neste fase i *Sammen om velferd*. Formålet med saken er å gi et innblikk i hvilke innsatser som planlegges gjennomført for å nå *Sammen om velferds* målsetning; «Bærum kommune har oversiktlige, tilgjengelige og bærekraftige velferdstjenester som gir innbyggerne rett hjelp til rett tid – med kvalitet og dokumenterbar effekt».

Saken handler først og fremst om hvordan ansatte må arbeide og hvordan tjenestene må innrettes for å skape effektive og bærekraftige løsninger.

Bakgrunn

I 2018 satte kommunedirektøren i gang et arbeide for å få et mer helhetlig tjenestetilbud, for å

synliggjøre og tydeliggjøre sammenhengen mellom velferdstjenestene i kommunen, videreutvikle tjenestene og forberede velferdsområdet for fremtidens utfordringer og omstillingsbehov. Dette arbeidet bygger videre på prosjektet «*Sammen for barn og unge*» (2015-2018) og har fått navnet «*Sammen om velferd*».

Sammen med andre utviklingsprosjekter skal *Sammen om velferd* bidra til å oppnå kommunens hovedmål om bærekraftige tjenester som bidrar til økt selvhjulpenhet og mestring.

Arbeid med utvikling av velferdstjenester tar utgangspunkt i flere av FNs bærekraftsmål. Denne saken handler i størst grad om bærekraftsmål nummer 17.

Arbeidet i *Sammen om velferd* har søkt innsikt gjennom å utarbeide en *tiltaksoversikt* over alle tiltak/tilbud i velferdsområdene, og kartlagt utfordringsbildet for fire definerte «*kritiske brukergrupper*»:

- *Barn og familier med flere risikofaktorer (svangerskap-2 år)*
- *Barn, unge og familier i barnehage og skole som trenger tverrfaglig bistand*
- *Unge og voksne med sammensatte psykiske helseutfordringer og/eller rusproblematikk*
- *Barn og familier med fattigdomsutfordringer*

Planer for omstilling og utvikling av kommunens velferdstjenester

For å møte fremtidens utfordringer og skape bærekraftige tjenester med rett kvalitet og rett omfang er det nødvendig å lage en konkret plan for hvordan tjenestene må innrettes og hvordan de ansatte skal arbeide. Innsatsen i *Sammen om velferd* skal sees i sammenheng med Omstilling 2024 og skal bidra til å identifisere både tiltak rettet mot faglig kvalitet og effektiviseringstiltak. Med utgangspunkt i gjennomført innsiktsarbeid, samt anbefalinger fra arbeidet med de kritiske gruppene, har kommunedirektøren valgt å organisere det videre arbeidet i følgende innsatsområder:

1. Riktige tjenester - Rett kvalitet og riktig omfang av tjenester. Samordne og omstille.
2. Tverrfaglige tjenester - Utvikle og implementere en felles samhandlingsmodell og samhandlingskultur.
3. Oversiktlige tjenester - Sikre god og tilgjengelig informasjon for innbyggere og ansatte
4. Tjenester med effekt - Utvikle måleverktøy for tjenestene. Gjennomføre forskning på effekt av samhandling.

1. Riktige tjenester - Rett kvalitet og riktig omfang av tjenester. Samordne og omstille

Innsiktarbeid har bekreftet at det er mange gode tjenestetilbud i Bærum. Samtidig oppleves det samlede tjenestetilbudet uoversiktlig både for innbyggere og for ansatte, og det har vært nødvendig å jobbe inngående i hvert kommunalsjefsområdet blant annet med:

- Videre kartlegging og beskrivelse av tiltak og tilbud direkte til innbyggerne samt tiltak på systemnivå.
- Vurderinger av udekkede behov i tjenestetilbudet, og hvor det er overlapp.
- Kartlegging og beskrivelse av arbeidsmodeller, metoder og systemer for tverrfaglig samhandling og samarbeid.
- Kartlegging og beskrivelse av metoder for å måle effekt av tiltak/tilbud.

Arbeidet som er gjennomført høsten 2019 har gitt supplerende kunnskap, og samtidig bekreftet tidligere innsiktsarbeid. Det er utviklet felles kunnskap og forståelse for utfordringsbilde. Samtidig er det identifisert udekkede behov og mangler i tjenestetilbud, samt forbedringsområder både i tjenestene og i samarbeidet mellom tjenestene. Som et svar på utfordringsbilde vil kommunedirektøren igangsette følgende plan for videre arbeid.

Plan for videre arbeid i velferdstjenestene i 2020:

- For å møte utfordringene i samarbeid mellom tjenester, og for å sikre at ingen med bistandsbehov «faller mellom to eller flere stoler, vil kommunedirektøren utvikle og implementere en felles samhandlingsmodell og samhandlingskultur.
- Som videre oppfølging av arbeid med tiltaksoversikten vil kommunedirektøren tilpasse og endre oppgaver og roller i tjenester til barn, unge og voksne i risiko.
- For å få mer sammenheng i tjenestetilbudet vil kommunedirektøren sikre helhet i overgangene mellom barn- og ungdomstjenester og voksentjenester.
- For å få mer sammenheng i tjenestetilbudet vil kommunedirektøren vurdere organisatoriske grep i tjenestetilbud til målgruppene psykisk helse og rus, og utviklingshemmede. Dette vil handle om å samordne tjenester og eventuelle samorganisere.
- For å bidra til bedre samarbeid med frivillighet og lokalsamfunn vil kommunedirektøren arbeide systematisk og målrettet med innbyggersamarbeid og frivillighet. Dette ses opp mot veikart «*Sammen om Bærum – frivillighet og innbyggersamarbeid*» ([Handlingsprogram 2020-2023](#)) og [«Styrket innsats i arbeid med innbyggersamarbeid og frivillighet»](#)

Etter en helhetlig gjennomgang vil kommunedirektøren tilpasse og endre oppgaver og roller, samt vurdere hensiktsmessige organisering av tjenestene.

Plan for videre arbeid i området Barn og unge

- Utarbeide og implementere Samhandlingsmodellen - BTI (Bedre Tverrfaglig innsats). Modellen er nærmere beskrevet under innsatsen *Tverrfaglige tjenester*.

Arbeidet organiseres som et eget prosjekt med prosjektledelse. Kommunedirektøren har i 2019 søkt Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet om prosjektmidler og fikk innvilget 1 million kroner til prosjektet i desember.

- Etter en helhetlig gjennomgang vil kommunedirektøren tilpasse og justere mandater og roller, samt vurdere hensiktsmessige organisering av tjenestetilbud til barn og unge i risiko, og deres familier:

Aktuelle tjenesteområder for sped- og småbarn – helsesykepleier på helsestasjon, jordmortjeneste, psykisk helseteam, PPT, tiltaksavdeling barnevern, barn i risiko-tilbud, foreldreveiledningsprogrammer.

Aktuelle tjenesteområder for barn - helsesykepleier på barneskole, psykisk helseteam, alternative skoler, PPT, tiltaksavdeling barnevern.

Aktuelle tjenesteområder for ungdom – helsesykepleier på ungdomsskole og videregående skole, psykisk helseteam, ungdomsteam, ressursteam ungdom, helsestasjon for ungdom, fritidstilbud, utekontakt, tiltaksavdeling barnevern.

- Innføre felles inntak til en barne- og ungdomstjenester. Kommunedirektøren vil arbeide med «en dør inn» til barne- og ungdomstjenester - digitalt og samtidig som et mottak hvor det er mulig å møte opp og få raske avklaringer. I arbeidet med felles inntak vil kommunedirektøren søke å integrere tjenester og inntaksvurdering fra BUP/spesialisthelsetjenester etter modell og erfaringer fra en bydel i Oslo.
- Pilotere tverrfaglige modeller på «fyrtårnskoler» og «fyrtårnbarnehager». Kommunedirektøren vil prøve ut stedlig tverrfaglig team på noen utvalgte skoler og barnehager, som ledd i videreutvikling av skolekonsept og utvikling av barnehagekonsept.
- Det er avdekket behov for å omdisponere og utvikle nye tjenestetilbud til barn og unge med sammensatte bistandsbehov. Kommunedirektøren vil utvikle et døgntilbud til unge med behov for heldøgns omsorg og behandling, inkludert et ambulerende team som kan bistå barn, unge og familien i deres hjem. Dette delvis som erstatning for kjøp av døgnplasser. Det legges en fremdriftsplan i løpet av første kvartal 2020.

Gjennom arbeidet med kritiske grupper ble det utarbeidet spesifikke anbefalinger. Flere av anbefalingene vil ivaretas i prosjekter på tvers, blant annet i den tverrfaglig samarbeidsmodellen. I tillegg vil noen av anbefalingene følges opp i egne innsatser. Eksempler på dette er:

- Utarbeide en metode og et kompetansehevingskonsept for helsestasjonene knyttet til å oppdage risiko og hvordan man skal håndtere dette.
- Etablere systematisk samarbeid mellom fastlege og kommunal jordmor, sørge for bedre samarbeid ved overganger for barn med flere risikofaktorer (for eksempel mellom jordmor

og helsesykepleier på helsestasjon og ved oppstart barnehage).

Plan for videre arbeid i område Bistand og omsorg

- Tilpasse elementer i samhandlingsmodellen BTI (Bedre Tverrfaglig Innsats) til voksentjenester. Modellen er utviklet for barne- og ungdomstjenester, samtidig er det flere elementer i modellen vil være hensiktsmessig å bruke særlig i tjenestetilbudet innen psykisk helse og rus.
- Koordinerende enhet har en sentral rolle i koordinering av tjenester til enkeltindivider samt i å utvikle gode systemer for samhandling. Koordinerende enhet skal tilpasse og endre sitt arbeid med tanke på BTI modellen og utvikling av en felles samhandlingskultur i velferdstjenestene.
- Samordne og oppnå bedre ressursutnyttelse på tvers av tjenestene, og i grensesnitt mot spesialisthelsetjeneste, ideelle organisasjoner, næringsliv og sosialt entreprenørskap.
- Rette et spesielt fokus på overganger i tjenestetilbudet mellom barn/ungdom og tjenester til voksne innen psykisk helse og rus, samt tjenester til mennesker med utviklingshemming.
- Vurdere effekt og samordningsmuligheter i lavterskeltilbud, og arbeids og aktivitetstilbud innen Helse og sosial og Pleie og omsorg.

Organisering av arbeidet

Arbeidet vil organiseres som delegert ansvarsportefølje i hver kommunalsjefsområde, og resultater vil følges opp i lederavtaler. Koordinering og helhet skal sikres av kommundirektøren gjennom porteføljestyring.

Arbeidet med gevinstrealisering vil inngå som en del av forarbeidet til Handlingsprogram for 2021-2024.

2. Tverrfaglige tjenester – Utvikle og implementere felles samhandlingsmodell og samhandlingskultur

Arbeidet som ble gjort med de kritiske brukergruppene avdekket at kommunens tjenestene ikke er tilstrekkelig koordinert og at det er behov for mer samhandling på tvers. Det er nødvendig å bygges en solid samarbeidskultur, med gode arbeidsmodeller og felles metodeverk på tvers av tjenestene.

Kommunedirektøren vil ha følgende målsetting:

1. **Innbyggerne skal oppleve** at de får tjenester til rett tid som dekker behov, har effekt og at det er helhetlige forløp med god involvering.
2. **Tjenesteutøverne skal oppleve** et helhetlig tjenestetilbud med de nødvendige tiltakene, verktøyene og kompetansen som skal til for å samhandle godt rundt brukere.

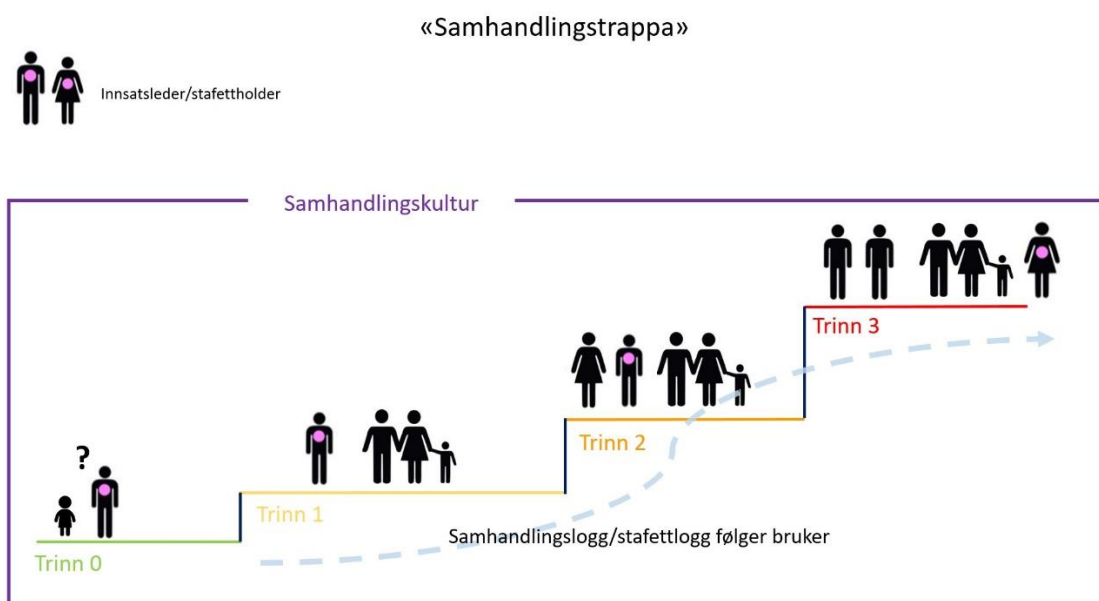
Plan for videre arbeid

Kommunedirektøren vil gjennom et eget prosjekt utarbeide og implementere en felles, forpliktende arbeidsmodell for samhandling og tidlig innsats som skal sikre at kommunen leverer velferdstjenester som er tilstrekkelig koordinert og utformet ut i samsvar med brukerens behov. Modellen skal bygge på grunnelementene og prinsippene fra BTI-modellen (Bedre Tverrfaglig Innsats), som støttet av Helsedirektoratet og innført i en rekke andre kommuner i landet. BTI – modellen fremstår som best egnet av de modellene kommunedirektøren har vurdert og dekker de behovene som er avdekket i arbeidet med Sammen om velferd. Målgruppen er primært barn, unge og deres familie, men deler av modellen kan og skal også tilpasses voksentjenester.

Kjennetegn ved modellen er:

- Modellen skal være en forenklet framstilling og beskrivelse av hvordan kommunen, gjennom ulike ledelsesnivåer, tjenester og ansatte, jobber for å sikre tidlig identifikasjon og riktig oppfølging av utsatte barn, ungdom og deres familier.
- Modellen skal gi ansatte gode verktøy i arbeidet, og bidra til systematisk og langsiktig innsats for å bedre barns og unges oppvekst i kommunen.
- Modellen skal møte nasjonal faglig retningslinje for «Tidlig oppdagelse av utsatte barn og unge» utviklet i samarbeid mellom Helsedirektoratet, Utdanningsdirektoratet, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Politidirektoratet, Arbeids og velferdsdirektoratet og Integrerings – og mangfolds direktoratet.

Illustrasjon av modellen:

Trinn 0 (Nivå 0): Avklare uro/bekymring

- Beskriver aktiviteter som skal bidra til at man kommer fra egne undring til å dele denne med foreldre/foresatte og sammen vurdere om det er behov for ekstra oppfølging og innsats.

Trinn 1 (Nivå 1): Igangsette tiltak innenfor egen tjeneste

- Beskriver prosessen og arbeidet med å gjennomføre tiltak i en tjeneste, «internt arbeid» i samarbeid med bruker (og brukers foreldre/foresatte). Målet er at denne innsatsen størst mulig grad skal være tilstrekkelig, forebyggende og på lavest mulig innsatsnivå.

Trinn 2 (Nivå 2): Rutinemessig samarbeid mellom brukeren og to tjenester

- Beskriver enkelt og rutinemessig samarbeid mellom brukeren (og foreldre/foresatte) og to tjenester. Dette vil f.eks. omfatte henvisninger mellom tjenester, råd og veiledning fra en tjeneste til en annen og felles utrednings- og tiltaksarbeid mellom to tjenester.

Trinn 3 (Nivå 3): Komplekst samarbeid mellom flere tjenester og brukeren

- Beskriver mer komplekst samarbeid mellom flere tjenester og brukeren. Dette omfatter både tverretattlig samarbeid der tjenestene jobber parallelt, og mer integrert og samtidig arbeid mellom flere tjenester. Målgruppen er de med behov for innsats der flere tjenester er involvert i beslutninger, vurderinger og tiltak.

Se utdypende omtale i vedlegg til saken.

3.Oversiktlige tjenester - God og tilgjengelig informasjon for innbyggere og ansatte.

Funn fra innsiktsarbeidet viser at det er vanskelig for innbyggere å orientere seg og finne fram til relevante tjenester og tilbud. Også de som jobber med å levere tjenester, samt eksterne samarbeidspartnere, opplever manglende oversikt og kunnskap. Det er nødvendig med et mer oversiktlig og tilgjengelig tjenestetilbud for innbyggere med bistandsbehov.

Mange av kommunens tjenester er i dag godt beskrevet på kommunens hjemmeside. Det er imidlertid et forbedringsområde å gi bedre treff på tjenester ved søk, samt utvide og tydeliggjøre tjenestebeskrivelsene med f.eks. Hva tjenesten skal løse? Hvem kan søke om tjenester? Hvordan søker jeg tjenester?

Kommunaldirektøren vil ha følgende målsetting:

1. ***Innbyggerne skal oppleve*** at de finner den informasjonen de trenger og kan komme i kontakt med kommunen på en enkel måte både digitalt, ved fremmøte og på telefon.
2. ***Tjenesteutøverne skal oppleve*** at de finner nødvendig informasjon om andre tjenester, hvem tilbudet er for og kontaktinformasjon til tjenestene.

Plan for videre arbeid

- *Forbedre tjenesteinformasjon digitalt.*

Sikre at innbyggere og ansatte har oversikt over tjenestetilbud digitalt. Videreutvikle søk og navigering i tråd med brukernes behov. Utvikle nye maler til nettsiden, samt ny søkefunksjon og navigeringsstruktur. Velferdstjenestene, kommunikasjonsenheten og DigIT (Digitalisering og IT) skal arbeide sammen om dette.

Beskrive tjenestene med relevante kategorier og teste dette sammen med innbyggere: Er dette relevant informasjon for dem? Er det enkelt å finne frem? osv. (i tråd med erfaringer fra digital informasjon om [Brobyggerprogrammet](#)).

På sikt skal informasjonen komme til innbyggeren når han eller hun trenger det via Min Side – løsningen. Personalisere Min Side med informasjon som er relevant for deg som bruker, basert på tjenestebeskrivelse utarbeidet tidligere.

- *Utvikle en digital tjenstekatalog slik at ansatte i tjenestene har god oversikt over hverandre og kan bistå innbyggere med informasjon og veiledning om kommunens tilbud.* Beskrive hva og hvem tjenesten er for, samt kontaktinformasjon til tjenesten for de ansatte og utvikle «chat»-funksjon. Målgruppe for dette tilbudet er kommunes medarbeiderne.

- *Bidra i utviklingen av Velferdstorg/Tjenestetorg samt utveksle kunnskap og informasjon med Kommunegårdsprosjektet.*
Innbyggere som kommer inn i den nye Kommunegården skal oppleve at deres behov for informasjon om tilbud og tjenester blir møtt.
- *Informasjon og veiledning «der folk er».*
Undersøke mulighetsrom for informasjon og veiledning om kommunens tilbud og tiltak gjennom lokal tilstedeværelse ved eksempelvis folkebibliotekene. Utvikle og vurdere konsepter og et eventuelt pilotprosjekt.

4.Tjenester med effekt – Måleverktøy til tjenestene og forskning på effekt av samhandling

Bærum kommune har et gjennomgående mål at alle tjenester som leveres skal være effektive – både når det gjelder ressursbruk og opplevd kvalitet. Gjennomgang av velferdstjenestene viser at ønsket effekt måles i varierende og for liten grad. I innsatsen «Tjenester med effekt» ønsker kommunedirektøren å se på hvilke verktøy kommunen bruker, og kan bruke, i sitt arbeid for å bedre måle kvalitet og effekt av sine tilbud.

Kommunaldirektøren vil ha følgende målsetting:

1. ***Innbyggerne skal oppleve*** at de tjenestene de mottar er relevante og bidrar til ønsket måloppnåelse, økt livskvalitet, selvhjelpenhet eller mestring.
2. ***Tjenesteutøverne skal oppleve*** at det er enklere å evaluere om tilbudene som gis gir ønsket effekt med tanke på måloppnåelse og definert formål.

Plan for videre arbeid

- Utvikle en metodeverktøykasse. Implementere effektmåling i flere tjenester.
Utvikle verktøykasse og utforme prosjektforslag fram til sommer 2020. Implementere effektmåling i flere tjenester med oppstart høsten 2020.
- Sammen om Velferd deltar i KS sitt læringsnettverk for «Utenfor-regnskapet» med utvalgte prosjekter/tiltak som case.
Oppstart tidlig 2020
- Phd-forskningsprosjekt «Samskaping av kunnskapsbaserte velferdstjenester»
Forskningsprosjektet i samarbeid med NTNU Institutt for sosialt arbeid. Skal gå over 3 år med oppstart 2020.

Tidligere behandling

I januar 2018 nedsatte Kommunedirektøren det helhetlige arbeidet for å synliggjøre og tydeliggjøre sammenhengen mellom velferdstjenestene, kalt «Sammen om velferd». I september 2018 ble Hovedutvalg barn og unge og Hovedutvalg bistand og omsorg i egen sak orientert om rammene for arbeidet ([18/21813](#)). I februar 2019 ble de samme utvalgene i «*Statusrapport 1*» orientert om status etter *Delprosjekt 1 – Gjennomgang av tjenester* ([18/31974](#)). I juni 2019 ble «*Statusrapport 2*» ([18/31974](#)) lagt frem etter *Delprosjekt 2- Beskrivelse av fremtidens velferdstjenester*.

Vurdering

Bærum kommune er i gang med å planlegge og gjennomføre de endringene som skal til for å utvikle velferdstjenester med rett kvalitet og rett omfang. Kommunen står ovenfor utfordringer som krever

evne og vilje til omstilling. *Sammen om velferd* er et av flere grep som gjøres for utvikle fremtidens tjenester og sikre bærekraftig velferd. Arbeidet må sies i sammenheng Omstilling 2024, og er et nødvendig grep for å sikre tjenester med effekt og riktig ressursbruk.

Kommunedirektøren ser det som nødvendig å organisere arbeidet med utvikling og implementering av samhandlingsmodellen som et eget prosjekt. Innsatsene utover dette vil bli delegert som portefølje i linjen. Samtidig vil det være nødvendig å følge opp helheten og sørge for god koordinering. Kommunaldirektøren ser overbygningen *Sammen om velferd* som et nødvendig omstillings og utviklingsarbeid, og vil systematisere arbeidet med porteføljestyling.

Intern prosess og ekstern medvirkning

Sammen om velferd har hatt en prosjektleder samt prosjektstøtte fra Strategi og utvikling. Prosjektleder har jobbet tett sammen med kommunaldirektør for velferd og kommunalsjefer i velferd. Kommunalsjefer, representanter fra tillitsvalgte og vernetjeneste og kommunaldirektør har vært styringsgruppe.

Det har vært nedsatt en *kjernegruppe* bestående av fire seksjonsledere, en fra hvert av kommunalsjefsområdene, som har jobbet spesielt med vurdering av konsept og beslutningsgrunnlag for Samhandlingsmodellen.

SLT-koordinator, folkehelsekoordinator og samhandlingskoordinator i kommunen har gitt sine innspill på prosjektplanen og tiltaksoversikten.

Det har vært en egen *referansegruppe* med tillitsvalgte og verneombud. Gjennom flere møter har de ansattes representanter gitt sine innspill på prosjektets innsatsområder, aktiviteter og leveranser, samhandlingsmodell, plan for implementering og ansattinvolvering, samt denne politiske saken. Referansegruppen har spesielt fremhevet viktigheten av en «bottom-up» prosess med bred involvering av de ansatte når det kommer til utviklingen av samhandlingsmodellen. Styringsgruppen har tatt referansegruppas anbefalinger til etterretning.

Plan for videre utvikling og omstilling av velferdstjenestene har vært lagt frem for kommunens Hovedarbeidsmiljøutvalg og for Kommunedirektørens MBM. Hovedarbeidsmiljøutvalget vil bli involvert i drøfting av arbeidsmiljømessige konsekvenser for medarbeiderne, og medbestemmelsesmøte er opptatt av god involvering fremover, samt at planene for omstilling og utvikling begrunnes med både med kvalitet og økonomisk gevinst.

Økonomiske konsekvenser

Det er innvilget tilskuddsmidler på 1 mill. kroner fra Barne- ungdoms- og familiedirektoratet og Helsedirektoratet gjennom tilskuddsordningen «*Tilskudd til systematisk identifikasjon og oppfølging av utsatte barn*» for utarbeidelse og implementering av felles tverrfaglig samhandlingsmodell. Ut over dette ser kommunedirektøren at arbeidet kan dekkes innenfor rammen.

Vedlegg:

Vedlegg - Nærmere omtale av samhandlingsmodellen

4758862

Dato:	Arkivkode:	Bilag nr:	Arkivsak ID:	J.post ID:
07.01.2020			19/25964	19/268428
Saksbehandler:	Siv Herikstad			
Saksansvarlig:	Kari Kolbjørnsen Bjerke			

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Hovedutvalg for barn og unge	21.01.2020	005/20
Ungdomsrådet	15.01.2020	006/20

Minoritetsspråklige elever i bærumsskolen

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Kommunedirektørens redegjørelse om minoritetsspråklige elever i bærumsskolen tas til orientering.

SAKEN I KORTE TREKK

Bærum kommune har dette skoleåret 926 minoritetsspråklige elever som får særskilt språkopplæring. Kommunedirektøren presenterer i denne saken en ny veileder for arbeidet med minoritetsspråklige elever i bærumsskolen.

Redegjørelse

I bærumsskolen er det i dag vel 16 000 elever. Alle elevene utgjør et stort mangfold, som skal få en tilpasset opplæring ut fra egne forutsetninger og behov og de samme mulighetene til å utvikle seg. I Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen står det at «skolen skal gi elevene historisk og kulturell innsikt og forankring, og bidra til at hver elev kan ivareta og utvikle sin identitet i et inkluderende og mangfoldig fellesskap». Språk gir oss tilhørighet og kulturell bevissthet. I dag får 926 elever i bærumsskolen særskilt språkopplæring. Det er godt dokumentert at dersom disse får en god språkopplæring i et trygt og godt skolemiljø, vil de ha større sannsynlighet for å gjennomføre hele skoleløpet.

Kommunedirektøren har utarbeidet en [veileder](#) som viser hvordan skolene skal arbeide for å gi disse elevene en god og inkluderende opplæring. Veilederen er utarbeidet i nært samarbeid med lærere og ledere i bærumsskolen. I veilederen er det samlet forskning, lovverk og eksempler fra praksis. Målet med veilederen er å presentere rutiner, retningslinjer og eksempler på hvordan skolene kan arbeide for å gi minoritetsspråklige elever en god velkomst til skolen og en god, likeverdig og inkluderende språkopplæring med varig effekt for deres læring.

Vedlegg:

01 Veileder for minoritetsspråklige elever 28.11.19

4739059

Dato: 07.01.2020 Arkivkode: Arkivsak ID: 19/23361 J.post ID: 19/244581
Saksbehandler: Siv Herikstad
Saksansvarlig: Kari Kolbjørnsen Bjerke

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Hovedutvalg for barn og unge	21.01.2020	004/20
Ungdomsrådet	15.01.2020	007/20

Digital dannelse i bærumsskolen

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Kommunedirektørens redegjørelse tas til orientering.

I forbindelse med behandling av Handlingsprogrammet for 2019 – 2022 (sak 126/18) ba Kommunestyret om en sak knyttet til elevenes opplevde psykososiale miljø i en oppvekst i teknologitette omgivelser: «*Mobbing har i stor grad skiftet arena og foregår ofte på nett. Dette må følges tett opp, især etter innføring av nettbrett i skolen, og rådmannen bes utrede muligheten for å i større grad jobbe med antimobbetiltak på nett.*»

I denne saken redegjør kommunedirektøren for arbeidet med digital dannelse i bærumsskolen og de særskilte tiltakene som er iverksatt for å gjøre barn og unge i stand til å ferdes trygt på nett. Temaet ble også belyst i [sak 19/83373](#) Tilstandsrapport 2018 – Kvalitet i barnehage og skole.

Skoleeiers ansvar

Skolens hovedoppdrag er å utvikle elevenes «*kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne mestre liva sine og for å kunne delta i arbeid om fellesskap i samfunnet [...]*» (opplæringsloven § 1-1).

Skolen har et tydelig oppdrag om å skape fremtidens samfunnsborgere, der elevene fortsatt har grunnleggende ferdigheter, men også evner å utvise kritisk tenkning, medborgerskap, samarbeid og kommunikasjon.

Barnekonvensjonen gir barn rett til ytringsfrihet, som omfatter frihet til å søke, motta og spre informasjon og ideer av alle slag og på alle måter.

Siden 2006 har skolene hatt et lovpålagt ansvar for å arbeide med digitale ferdigheter og dannelse. Digitale ferdigheter handler om å innhente og bearbeide informasjon, være kreativ og skapende med digitale ressurser, og å kommunisere og samhandle med andre i digitale omgivelser. Det innebærer å kunne bruke digitale ressurser hensiktsmessig og forsvarlig for å løse praktiske

oppgaver.

Utdanningsdirektoratet har utarbeidet [retningslinjer](#) for hvordan barnehager og skoler kan arbeide for å beskytte barn mot skadelig innhold på nett. I disse rutinene fremgår det hvordan skolen har ansvar for å ivareta barnas sikkerhet og personvern når de skal ta i bruk digitale enheter. Det beskrives hvordan digitale ferdigheter er en av de grunnleggende ferdighetene i skolen. Digitale ferdigheter vil si å innhente og behandle informasjon, være kreativ og skapende med digitale ressurser, og å kommunisere og samhandle med andre i digitale omgivelser. Det innebærer å kunne bruke digitale ressurser hensiktsmessig og forsvarlig for å løse praktiske oppgaver.

Utdanningsdirektoratet beskriver at tekniske løsninger kan hjelpe med å fjerne uønsket innhold, men at barnehage og skolen fortsatt må ha høyt fokus på nettvett hos barna, slik at de blir rustet til å håndtere situasjoner hvor de får treff på skadelig innhold. Videre at det er viktig å ha et samarbeid med foreldrene, slik at de også kjenner til dette.

I retningslinjene understrekes betydningen av å ha felles digitale retningslinjer samt jobbe med tydelig voksen-/klasseledelse og gode relasjoner med barna slik at de tør ta kontakt om de har ubehagelige opplevelser på nett.

Dette forutsetter både tekniske løsninger, kompetanse og organisatoriske grep, solide rutiner, og felles retningslinjer.

Hva vet vi om unges vaner og atferd på nett?

Det finnes hovedsakelig tre store undersøkelser som kan fortelle oss noe om barn og unges atferd på nett: Ungdata-undersøkelsene for elever på 5. – 10. trinn fra våren 2019, Elevundersøkelsen på 5. – 10. trinn fra høsten 2019 samt undersøkelsen EU Kids online fra 2018.

Barn og unge har en digital hverdag – hjemme og på skolen

I disse omfattende undersøkelsene kommer det frem at 97 prosent av barn i alderen 9 - 17 år har en digital enhet de har fått hjemmefra. I snitt bruker nær halvparten av elevene tre eller flere timer utenom skolearbeidet foran en skjerm. Andelen øker med alder. Elevene bruker mest tid på å se på filmer, serier og spille dataspill. Guttene oppgir at de bruker mye tid på spill, mens jentene i økende grad bruker sosiale medier. 50 prosent av ungdomsskolejentene sier at de bruker minst to timer daglig på sosiale medier.

De fleste har det bra på nettet

Når det gjelder trivsel og mobbing, svarer cirka 90 prosent av bærumsselevne i Ungdata-undersøkelsene 2018 at de aldri, eller nesten aldri har blitt utsatt for plaging, trusler eller utestengning av andre barn på skolen eller fritiden. Cirka 10 prosent svarer at de har blitt utsatt for dette en gang i måneden eller oftere. Andelen ser ut til å avta med alderen. Det er flest som sier at noen har lagt ut sårende bilder eller videoer av dem, eller at noen har skrevet sårende ting om dem på nettet. På ungdomstrinnet er det også flere som sier at de har blitt stengt ute fra sosiale ting på nettet.

Når det gjelder opplevelser av krenkelser generelt oppgir 95,4 % av bærumsselevne i Elevundersøkelsen 2019 (alle elever på 5.- 10.trinn) at de aldri, eller en sjelden gang har blitt mobbet. 4,6 prosent opplever at de blir mobbet 2 – 3 ganger i måneden eller oftere.

Når det gjelder mobbing på nett, oppgir 98 prosent at de sjelden eller aldri har blitt mobbet digitalt. 2 prosent svarer at de har opplevd dette 2 – 3 ganger i måneden eller oftere. Det er flest som oppgir at de har blitt kalt stygge ting og ertet og at noen spredte ting på nettet som såret dem.

Når det gjelder mobbing av andre digitalt, sier 99,3 prosent av elevene at de ikke i det hele tatt, eller en sjelden gang, har gjort dette. Av de som har gjort det, svarer de at de har kalt andre stygge ting og ertet, eller spredt ting på nettet som såret.

Hva gjøres i bærumsskolen?

Trygge og gode skolemiljøer

Opplæringslovens § 9a angir retten til et trygt og godt skolemiljø, og skolens aktivitetsplikt dersom

det avdekkes, eller fattes mistanke om mobbing. Kommunedirektøren har utarbeidet tydelige retningslinjer for skolens arbeid med dette, både i form av planen «[Trygt skolemiljø](#)», etablering av trygg-kontakter og miljølærere på alle skoler. Arbeidet med å sikre trygge og gode læringsmiljø utgjør «grunnfjellet» i arbeidet med digital dannelse.

Trygg infrastruktur

Nettbrettene i bærumsskolen har en administrasjonsløsning der tilgangen på applikasjoner og innstillinger styres sentralt. Disse innstillingene kan ikke endres av lærere, elever eller foresatte. Alle elever på 1. – 7. trinn har i dag innholdsfilter på nettbrettene. Filteret er låst til hvert enkelt nettbrett, og er alltid aktivt, uansett hvor barnet befinner seg. Filteret begrenser tilgang til innhold som ikke egner seg for barn og fjerner så langt mulig det meste av uønsket innhold ved vanlig søk, for eksempel ord knyttet til sex eller vold. Samtidig er det praktisk sett umulig å utelukke at barn blir eksponert for uønsket innhold tilfeldig, gjennom filmer, videoklipp, bilder, kommentarer til avisartikler eller blogger, chatter eller direktemeldinger. Tilsvarende vil filteret også i noen tilfeller blokkere innhold som i utgangspunktet er regnet som trygt og nyttig for barn, for eksempel NRK Supers filmer om sex og samliv eller stedsnavnet «Essex».

Valget av aldersgrense på filteret er gjort for å verne elevene tilstrekkelig mot uønsket innhold, samtidig som gode læringsressurser ikke blir filtrert bort. Et filter som tar svært mye kontroll og som er vanskelig å omgå innebærer i praksis enten en overvåkning og analyse av nett-trafikken, eller overstyring av brukerens utstyr, og vil kunne føre til både sikkerhets- og personvernutfordringer. Kommunedirektøren vurderer løpende hvordan bruk av restriksjoner, filter og andre løsninger kan gi elevene en tryggest mulig netthverdag. Den sentrale styringen gir mulighet for å endre innstillingene etter hvert som teknologien utvikler seg.

Ved anskaffelse av applikasjoner, gjennomføres det alltid en ROS-analyse (risiko- og sårbarhetsanalyse) og eventuelt en DPIA (personvernkonsekvensanalyse). I disse analysene vurderes risiko, sårbarheter og personvern knyttet til bruk av applikasjonen. Dersom applikasjonen anskaffes, tegnes det alltid databehandleravtaler med leverandør før anskaffelse.

Teknologiske løsninger alene er ikke tilstrekkelig

Teknologi kan hjelpe oss med å fjerne uønsket innhold ved vanlig bruk, men kan per i dag ikke fjerne alt. I tilfeller der elever bevisst ønsker å finne uønsket innhold, vil de kunne finne veier «rundt oppsatte filter». Det viktigste arbeidet for å beskytte barn mot skadelig innhold på nett handler om å utvikle barnas digitale dømmekraft, slik at de blir rustet til å håndtere situasjoner der de møter skadelig innhold. De fysiske filtrene må derfor suppleres med et kontinuerlig arbeid med nettvett og digital dannelse.

Digital dannelse og dømmekraft innebærer å kunne bruke digitale verktøy, medier og ressurser på en forsvarlig måte, og å ha et bevisst forhold til personvern og etisk bruk av internett. På lik linje med andre ferdigheter, utvikles digitale ferdigheter over tid. Barn som har god digital kompetanse har større sannsynlighet for å mestre risiko på nett og utvikle strategier for å håndtere potensielt skadelige situasjoner. En viktig del av arbeidet med digital dannelse handler derfor om kompetanseutvikling hos voksne og barn.

Arbeid med digital dannelse

Skoleåret 2018/19 innførte kommunedirektøren lærende nettverk for skoleledere, digitale veiledere og miljølærere knyttet til digital dannelse. Arbeidet tok utgangspunkt i modellen for «[Profesjonsfaglig digital kompetanse](#)» og rammeverket «[DQ](#)». I dette nettverket har det vært

følgende temaer:

- Barn og unges hverdag på nett (Torgeir Waterhouse)
- Digital dannelse – med utgangspunkt i overordnet del i læreplanverket
- Mobbing på digitale flater (Hildegunn Fandem)
- Forebygging av uønskede hendelser på nett og hvordan avvik skal håndteres (Politiet)
- Kildekritikk og kritisk tenkning (Kathinka Blichfeldt)

I arbeidet deler skolene erfaringer med arbeid rundt de ulike temaene. I tillegg har Bærum kommunes DigIT-avdeling og Grunnskoleavdelingen i samarbeid kurset lærerne i personvern og IT-sikkerhet med IT sikkerhetssjef Trond Sundby, for alle lærere. Samme type kursrekke tilbys nå elever. Først ut var elevene på 7.trinn samt ungdomsskoler. På disse kursene vises det praktiske eksempler på hva som kan gå galt og hvordan elever kan unngå brudd på sikkerhet, bli lurt/svindlet og ikke minst hva som er digital dømmekraft i krevende situasjoner.

I kjølvannet av kompetanseutviklingen skoleåret 2018/19 har alle skoler utviklet egne planer for hvordan de arbeider med digital dannelse.

«Bruk Hue»

Skoleåret 2018/19 etablerte Bærum kommune et samarbeid med Telenor om utarbeidelse og utprøving av et interaktivt undervisningsopplegg om nettvett/digital dannelse. Den totale digitale pakken, som nå tilbys alle norske kommuner, fikk navnet «[Bruk Hue](#)». Gjennom dette undervisningsopplegget jobber skolene med nettvett, empati, vennskap og inkludering, holdninger og juridisk og strafferettslig ansvar ved blant annet billedeling. Den virtuelle funksjonen i programmet er spesielt godt egnet til opplæring og refleksjon.

Undervisningsopplegget ble først pilotert på om lag halvparten av Bærums barne- og ungdomsskoler, og fra skoleåret 2019/20 benyttes undervisningsopplegget på alle skoler. Det skal også utarbeides en foreldremodul i løpet av året.

«Digiråd»

Barna i bærumsskolen får nettbrett på skolen, men også svært mange har en digital enhet hjemmefra. Å ramme inn barnas digitale virkelighet er slik sett også et foreldreansvar.

Formålsparagrafen tydeliggjør at ansvaret for barnas utdanning og dannelse er et samarbeidsprosjekt. Med bakgrunn i dette, har kommunedirektøren opprettet egne «Digiråd» på skolene. Digirådene skal være sammensatt av elever, lærere, ledere og foreldre, og skal drøfte spørsmål som berører den digitale hverdagen til elevene, både hjemme og på skolen.

Alle FAU-ledere har også fått opplæring i å bruke [Dialogduk](#), som er et samtaleverktøy med formål å fremme dialog og involvering rundt temaet «Digital dømmekraft og foreldre som veiledere og rollemodeller for barna». Opplegget er utarbeidet av Mobbeombudet i Buskerud, Medietilsynet og DUBestemmer.

Læring i det 21. århundre

Fra august 2020 gjelder «[Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen](#)» og de reviderte læreplanene for fag.

I overordnet del fremheves «kritisk tenkning og etisk bevissthet» som overordnede verdier for opplæringen. Det samme gjør de tre tverrfaglige temaene «folkehelse og livsmestring», «demokrati og medborgerskap» og «bærekraftig utvikling». Digital dannelse er også synlig i de foreslåtte kompetansemålene i læreplanene for flere fag, på flere trinn, for eksempel at elevene skal kunne:

- samtale om hva menneskeverd, respekt og toleranse betyr og hva det innebærer for hvordan vi lever sammen (KRLE)
- reflektere etisk over hvordan eleven framstiller seg selv og andre i digitale medier (Norsk)
- utforske og vurdere hvordan digitale medier påvirker og endrer språk og kommunikasjon (Norsk)

- samtale om kjensler, kropp, kjønn og seksualitet og korleis egne og andre sine grenser kan uttrykkjast og respekterast (Samfunnsfag)
- reflektere over korleis ein sjølv og andre deltek i digital samhandling, og drøfte kva det vil seie å bruke dømmekraft sett i lys av reglar, normer og grenser (Samfunnsfag)
- utforske og reflektere over egne digitale spor og høvet til å få sletta spora og å verne om retten ein sjølv og andre har til privatliv, personvern og opphavsrett (Samfunnsfag)

På denne måten flettes digital dømmekraft inn på tvers av fag og trinn.

Handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep mot barn og unge

[Bærum kommunes Handlingsplan](#) for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep mot barn og unge som ble vedtatt i 2018, legger også føringer for hvordan skolene arbeider med digital dannelse og forebygging av mobbing. Flere av tiltakene i planen er allerede beskrevet ovenfor.

Videre arbeid

Kommunedirektøren anser arbeidet med barn og unges atferd på nett som en viktig oppgave og har i denne saken redegjort for kommunens antimobbearbeidet på nett. Det er iverksatt tiltak og innsatser som følges tett. Kommunedirektøren vil evaluere og videreutvikle de tiltakene som er iverksatt i tett dialog med barn og unge og deres foreldre. Videre vil kommunedirektøren rapportere om iverksatt arbeid og resultater årlig i Tilstandsrapporten.

Dato: 08.01.2020 Arkivkode: Bilag nr: Arkivsak ID: 19/22252 J.post ID: 19/233079
Saksbehandler: Bente Rudrud Herdlevær
Saksansvarlig: Anne Kristine Feltman

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Ungdomsrådet	15.01.2020	008/20
Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur	23.01.2020	002/20
Formannskapet		

Klimastrategi 2030 - Handlingsplan 2020

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Klimastrategiens handlingsplan for 2020 oppdateres med nye tiltak i tråd med kommunedirektørens forslag og den politiske behandlingen.

SAKEN I KORTE TREKK

Saken redegjør kort for status for Klimaklok handlingsplan og forslag til nye og justerte tiltak for 2020. Forslagene er basert på vedatt Handlingsprogram 2020 til 2023 (budsjett). Forslag til handlingsplan for 2020 følger som eget vedlegg til saken.

Kommunedirektøren legger samtidig frem sak om:

- Klimastrategi 2030- plan for revidering (J Post ID 19/233079).
- Bærum klima- og miljøfond 2020 (J Post ID 19/6397).

Kommunedirektøren vil senere legge frem saker om:

- Klimasats-prosjekter 2021
- Klimaklok pris 2020
- Klimabudsjett
- Årsrapport for Klimastrategi 2030 og handlingsplan 2019

Bakgrunn

Klimastrategi 2030 utgjør rammeverket for klimaarbeidet i Bærum kommune og oppfølging av forpliktelsene i den nasjonale [Klimaloven](#). Klimastrategi 2030 med tilhørende handlingsplan ble

vedtatt av kommunestyret 28.02.2018. Strategien har 3 hovedmål og 9 målsettinger innenfor innsatsområdene mobilitet, bygg og ressursbruk. Gjennomføring av klimastrategien vektlegger bred involvering av innbyggere, næringsliv og egen organisasjon, innovasjon og testing av ny teknologi, kommunikasjon, måling og synliggjøring av data, samt digitalisering.

Klimastrategien følges opp med en handlingsplan med konkrete tiltak innenfor områdene mobilitet, bygg og ressursbruk, samt et nytt område «Forurensning og miljø». I handlingsplanen fremkommer det hvem som har ansvar for gjennomføring, tidsramme og hvordan tiltaket er finansiert.

Tidligere behandling

Klimastrategi 2030 – status 2018 og plan for 2019: [Kommunestyret 30.04.2019 – 056/19](#)

Bærum Klimafond og Klimasats – 2018 og 2019: [Formannskapet 24.04.2019 – 077/19](#)

Klimaklok Bærum - Klimastrategi 2030: [Kommunestyret 28.02.2018 – 019/18](#).

Finansiering

Kommunen har etablert Bærum klima- og miljøfond for å følge opp handlingsplanen og styrke arbeidet med klimastrategien. Det legges årlig frem en politisk sak om status og forslag til disponering av midler i fondet, herunder også eksterne tilskuddsmidler (Klimasats og fylkeskommunen). I tillegg er det avsatt egne midler til enkelte tiltak i handlingsplanen og mange av tiltakene finansieres innenfor den ordinære budsjettammen.

Status 2019

Tiltakene i handlingsplanen har et stort spenn innenfor de tre innsatsområdene mobilitet, bygg og ressursbruk. I egen sak om årsrapport for Klimastrategi 2030 og handlingsplan 2019 som legges frem våren 2020, beskrives samtlige tiltak i handlingsplanen med status som viser hva som er gjennomført.

De fleste av tiltakene i handlingsplanen er under gjennomføring og omlag 15 av tiltakene, stort sett piloter, er avsluttet i løpet av 2019. Enkelte prosjekter vil ikke bli gjennomført på grunn av manglende finansiering eller vurdert nedprioritert av andre årsaker.

Kommunen skal «gå foran og feie for egen dør». Dette betyr at Bærum kommune som virksomhet stiller flere og strengere krav til seg selv enn til resten av Bærumssamfunnet. Mange av tiltakene i handlingsplanen er derfor rettet mot egen virksomhet.

Her gis en kortfattet omtale av noen utvalgte tiltak fra handlingsplan 2019:

Samkjøring til fritidsaktiviteter – pilot (tiltak 9): I samarbeid med Ruter og Stabæk fotball ble ny transportløsning knyttet til fritidsaktiviteter testet ut. [Henteordningen](#) har kjørt barna til og fra fotballakademi i minibusser og samtidig redusert bilbruken ved Nadderud. Piloten har dannet grunnlag for videre samarbeid med idretten og Ruter, og bidratt til utvikling av nye transportløsninger. Piloten avsluttes våren 2020 og erstattes av nye prosjekter knyttet til samkjøring.

Tilskudd til lading i borettslag (tiltak 10): Tiltaket ble etablert som en pilot i samarbeid med Asker kommune og i dialog med Elbilforeningen, andre kommuner og aktører gjennom SmartCity Bærum sitt nettverk. Hittil har over 200 boligselskaper i Bærum fått tilsagn om tilskudd, og om lag 7000 nye

ladepunkter er planlagt etablert. [Tilskuddsordningen](#) bidrar til at ladeinfrastrukturen i Bærum bygges ut og gjør overgangen fra fossile kjøretøy til nullutslippskjøretøy mulig. Tilskuddsordningen har fått støtte fra Akershus Miljøfond. Tiltaket videreføres som tiltak 16 i handlingsplan 2020.

Selvkjørende buss – pilot (tiltak 14): Sommeren 2018 fraktet en selvkjørende badebuss 10.000 reisende til og fra Storøyodden badeplass på Fornebu. [Pilotprosjektet](#) var et samarbeid mellom SmartCity Bærum, Acando, Ruter, Nobina og Bærum kommune og har vært nyttig i forhold til å teste ut ny teknologi og selvkjørende kjøretøy i ordinær trafikk. Klimastrategien ønsker å legge til rette for at Bærum etableres som en testarena der ny teknologi testes ut i samarbeid med lokalt næringsliv gjennom SmartCity Bærum.

Gratis energirådgivning til innbyggere (tiltak 25) og tilskudd til energieffektivisering (tiltak 26): Bærum kommune tilbyr gratis hjemmebesøk til alle private boligeiere i kommunen. Ordningen er et samarbeid med Energiportalen AS. Nærmere 800 boligeiere har hatt besøk av en [gratis energirådgiver](#) siden ordningen startet i 2017. Rådgivningen utgjør grunnlag å søke om støtte til å gjennomføre energieffektiviseringstiltak i egen bolig. Støtteordningen gir støtte til tiltak som ikke dekkes av Enova. Omlag 80 husstander har fått tilskudd fra kommunen, stort sett til utskifting av vinduer, vedovner og isolering av vegger. Tiltakene videreføres som tiltak 32 og 33 i handlingsplan 2020.

Oksenøya senter (tiltak 35): Oksenøya senter er Futurebuilt-prosjekt der sambruk av arealer, innovative energiløsninger og smarte materialvalg. Skole, barnehage, idrettshall og bo- og behandlingssenter samlokaliseres. Prosjektet skal Breeam-sertifiseres og er et prosjekt i Forskningscenter for nullutslippsområder i smarte byer, FME ZEN (zero emission neighbourhood). Tiltaket videreføres som tiltak 36 i handlingsplan 2020.

Bærum Ressursbank (tiltak 58): Bærum Ressursbank er et samarbeidsprosjekt knyttet til masseforvaltning der hensikten er å håndtere og utnytte den store mengden overskuddsmasser som vil bli generert fra store infrastrukturprosjekter (som Ringeriksbanen, Forneubanen, E16 og E18) i Bærum med omegn de kommende årene. Gjenbruk av overskuddsmassene fra disse prosjektene vil resultere i lengre levetid for materialene, mindre nyproduksjon og kortere transportavstander og dermed reduserte CO₂-utslipp. Prosjektet har fått Klimasats-støtte til både forprosjekt og gjennomføring, og var nominert til årets lokale klimatiltak på Zerokonferansen 2019. Tiltaket videreføres som tiltak 67 i handlingsplan 2020.

Handlingsplan 2020

Hovedtyngden av tiltakene i handlingsplanen foreslås videreført i 2020. Noen tiltak som Bysykkel, ZEN, Oksenøya senter, Best på Matsvinn og Bærum Ressursbank er langsiktige tiltak som tar flere år å gjennomføre, mens andre tiltak som SmartBike, tilskudd til lading i boligselskaper er etablerte ordninger som ønskes videreført. Tiltak som er gjennomført eller som ikke prioriteres foreslås tatt ut av handlingsplanen 2020. Forslag til handlingsplan 2020 følger som eget vedlegg.

Kommunestyret vedtok 11.12.19 en styrking av Klimaklok med til sammen 10 millioner kr gjennom Miljø- og Klimafondet i 2020. Kommunedirektøren har valgt å foreslå et nytt fjerde område i handlingsplanen kalt «Forurensning og miljø» og som samler en del av de nye innsatsene som er vedtatt. Innsatsområdet er foreløpig ikke knyttet opp mot mål og delstrategier i klimastrategien, men vil bli vurdert ved kommende revisjon av klimastrategien.

Her gis en kortfattet omtale av nye tiltak som foreslås i handlingsplan 2020:

Stopp engangsplasten i Bærum kommune sin virksomhet (tiltak 69): Bærum kommune har vedtatt retningslinjer for å begrense forbruk av alle engangsartikler i størst mulig grad. Engangsprodukter av plast skal ikke kjøpes inn. Engangsprodukter som glass, kopper, bestikk, sugerør, spisepinner og fat/asjetter skal i størst mulig grad unngås, og erstattes med artikler som kan brukes flere ganger. Retningslinjene ble besluttet i juni 2019 og skal være innført ved alle kommunens tjenestesteder i løpet av 2020.

Bærumsfolk (tiltak 63): Bærumsfolk er et klimaprojekt som drives frem av historier og erfaringer fra folk i Bærum. I 30 dager lever utvalgte bæringer med én bærekraftig utfordring. Prosjektet bygger på metoden cCHALLENGE, og er et samarbeid mellom Bærum kommune og organisasjonen cCHANGE. Prosjektet får støtte fra Akershus Fylkeskommune.

Tekstilaksjonen (tiltak 64): Prosjektet er en del av den nasjonale Tekstilaksjonen og skal gi unge i Bærum kunnskap om sammenhengen mellom klær og klima. I oktober 2019 ble det gjennomført en workshop i Bærum Rådhus med deltakere fra videregående skoler i Bærum, ordfører og politikere og aktører fra tekstil- og miljøbransjen. Målet var å sammen komme frem til [10 tips](#) for hvordan klær og tekstiler kan bli brukt dobbelt så mange ganger. Det er planlagt at resultatene skal formidles gjennom skolene i Bærum, både videregående skole og grunnskolen.

Redesign av gamle møbler (tiltak 72): I forbindelse med ombyggingen av Kommunegården ble det gjennomført en pilot for å se på mulighetene til å redesigne og gjenbruke de gamle kontormøblene. Resultatet ble 12 prototyper. Det er ønske om at 4 av prototypene produseres til bruk i nye kommunegården.

Sykkelvennlig arbeidsplass Rådhuset (tiltak 25): For å få flere ansatte til å benytte sykkel til og fra jobb skal det etableres sikker sykkelparkering innendørs i Rådhuset i Sandvika med muligheter for å parkere ulike typer sykler som for eksempel lastesykler. Sykkelparkeringen vil ha enkel adkomst fra gateplan ved elvebredden. Det vil være mulighet for sykkelvask, tørking av klær og enkel adkomst til garderobes.

Verktøykasse for klimaklokt næringsliv (tiltak 24): Samarbeidsprosjekt mellom næringslivet og kommunen for å utvikle en verktøykasse for å nå målsettingene for et bærekraftig næringsliv.

Klimaklok-prisen

Kommunestyret vedtok [06.12.2017](#) at det skulle innføres en miljø- og klimapris for Bærum kommune. Prisen skal motivere både innbyggere, foreninger, organisasjoner og næringslivet til nytenking og endring for et bedre klima og miljø. Prisen er et pengebeløp på inntil 300 000,- til ett eller flere tiltak som oppfyller [kriteriene](#). Det var medlemmer av Hovedutvalg MIK som satt i juryen og prisen «[Klimaklok 2019](#)» ble første gang delt ut til [King Coffee](#) for deres helhetlige syn på klima, miljø og inkludering. Kommunedirektøren vil legge frem en egen sak med forslag til gjennomføring for 2020.

Vedlegg:

Handlingsplan 2020 til Klimastrategi 2030 - 0701 20

4761776

Dato:	Arkivkode:	Bilag nr:	Arkivsak ID:	J.post ID:
08.01.2020			19/27319	19/279737
Saksbehandler:	Bente Rudrud Herdlevær			
Saksansvarlig:	Anne Kristine Feltman			

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Ungdomsrådet	15.01.2020	009/20
Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur	23.01.2020	003/20
Formannskapet		

Klimastrategi 2030- plan for revidering

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Plan for revidering av Klimastrategi 2030 gjennomføres.

SAKEN I KORTE TREKK

Kommunedirektøren legger frem forslag til plan for revidering av Klimastrategi 2030. Det er tatt som utgangspunkt at kommunen inviterer til en bred prosess med involvering av både innbyggere og næringsliv. Det legges opp til at Kommunedirektøren legger frem et forslag til revidert Klimastrategi før sommeren, som politisk nivå kan sende på høring og offentlig ettersyn før endelig politisk behandling høsten 2020.

Revisjon av Klimastrategien har klare sammenhenger mot blant annet kommuneplanens samfunnsdel. Prosess for revisjon av denne starter parallelt, og det er naturlig at disse sees i sammenheng. Eventuelt behov for tilpasning av fremdrift for å sikre helhet i disse to prosessene vil bli ivarettatt.

Bakgrunn

Kommunestyret vedtok 28.2.2018 Klimaklok Bærum – Klimastrategi 2030 (J Post ID 17/173496), herunder at vedtatte mål, strategier og tiltak evalueres i neste kommunestyreperiode. Det er årlig behandlet egne saker for klimahandlingsplanen og klimafondet.

Prosess

Kommunedirektøren vil basert på erfaringene med arbeidet rundt etableringen av den første

klimastrategien for Bærum foreslå følgende plan frem til politisk behandling av strategien:

Temamøter for folkevalgte

Kommunedirektøren vil tilrettelegge for egne temamøter for kommunens folkevalgte med siktemål å styrke kompetanse og innsikt i utvalgte temaer. Tilsvarende ble gjennomført i 2016/2017 med deltakelse fra både Hovedutvalg Miljø, idrett og kultur, Planutvalget og Formannskapet (se vedlegg). Aktuelle tema kan være;

- Ressursbruk og sirkulærøkonomi (inkludert bygg)
- Klimatilpasning
- Miljø, forurensning og forsøpling (plast på avveie)
- Mobilitet/ transport

Basert på erfaringene med Klimaklok og lignende strategier er det også relevant å fokusere på hvordan man effektivt oppnår endringer i retning av ett lavutslippssamfunn.

Valg av tema, omfang av møter og tidspunkt må tilpasses øvrige aktiviteter for de folkevalgte. Det kan være ønskelig at møtene gjennomføres i to bolker, først mars og april, deretter september.

Involvering av innbyggere

Etter initiativ fra Bærum Velforbund planlegges det et klimaklokmøte mellom vellene og folkevalgte 12. februar 2020. Program for møtet er under arbeid og vil foreligge til MIKs møte 23.1.

I samarbeid med fylkeskommunen arrangeres det i mars måned innovasjons Camp for 8.klasse med tema klima og bærekraft. De beste prosjektene for kommunen samlet blir kåret av en jury.

Som konkret oppfølging av kommunestyrets vedtak gjennomføres det klimatopp-møte med ungdom og lokal folkevalgte i april 2020. Den konkrete utformingen av programmet skjer i samarbeid med Ungdomsrådet. De beste prosjektene fra innovasjonscampen for 8. klasse i Bærumsskolen kan gis oppmerksomhet i toppmøtet. Resultatet av toppmøte skal være med som innspill til revideringen av klimastrategien.

Kommunen inviterte i november 2019 kommunes digitale innbyggerpanel til å besvare 5 spørsmål om Klimaklok. Undersøkelsen oppnådde høy svarprosent, og det kom mange konkrete innspill fra panelet. Det er aktuelt å benytte innbyggerpanelet i videre arbeid med revidering av strategien. Rapport med oppsummering følger saken som vedlegg.

Som del av forberedelsene til den første klimastrategien ble det gjennomført tilsammen 4 innbyggerverksteder i ulike deler av kommunen. Kommunens folkevalgte var vertskap for møtene og bidro aktivt til gjennomføringen. Resultatet av involveringen var over 1 200 konkrete forslag og innspill til arbeidet med en ny strategi. Kommunedirektøren vurderer at det kan være verdifullt å gjennomføre lignende møter også denne gangen. Med bakgrunn i at det allerede er planlagt møte med vellene og et eget toppmøte med ungdom anbefales det å gjennomføre 1-2 slike innbyggermøter.

Det må også avklares i hvilken grad det skal gjennomføres dialogarenaer eller bruk av innbyggerpanel under høringen av forslag til revidert klimastrategien. Kommunedirektøren kommer tilbake til dette.

Involvering av næringslivet

I samarbeid med Smart City Bærum og Bærum næringsråd er det aktuelt å invitere til næringslivsverksted for innspill og bidrag. Her vil også forhold knyttet til FNs bærekraftsmål og klimabudsjett/styringsindikatorer bli drøftet. Bærum Næringsråd er positiv til et slikt samarbeid. Utforming og tidfesting av denne aktiviteten må avklares nærmere.

Kommunedirektøren vurderer at topplederforumet for de største virksomhetene i Bærum og kommuneledelsen er en god arena for innspill og validering av ambisjonsnivå og innretning på revidert klimastrategi.

Politisk behandling

Kalender for politiske møter våren 2020 muliggjør følgende:

23. jan: Hovedutvalg MIK: Plan for revidering

29. jan: Formannskapet: Plan for revidering

25. mars: Formannskapet: Oppstartsseminar Kommuneplan Samfunn – relevans mot Klimastrategi

1. april: Kommunestyret: Seminar - revisjon Klimastrategi

Primo september: Oppsummeringsmøte etter høring Klimastrategi

Klimastrategien er formelt en kommunedelplan, og følger således prosesser beskrevet i plan- og bygningsloven (PBL). Kommunedirektøren legger opp til at forslaget til revidert klimastrategi sendes på offentlig ettersyn før politisk behandling. Dette er samme fremgangsmåte som ble benyttet i 2017.

Bærum kommunes klimapanel fra 2016

Hovedutvalg MIK oppnevnte i 2016 et klimapanel, ledet av Jens Ulltveit-Moe, som skulle gi kommunen råd i arbeidet med å utarbeide en klimastrategi. Klimapanelet utarbeidet en rapport som var viktig for kommunes arbeid med Klimaklok (vedlagt). Kommunedirektøren mener det kan være hensiktsmessig å invitere panelet til å gi en ny vurdering og eventuelt nye råd til Bærum, 3 år etter at de avga sine første råd.

Hovedtemaer for revisjonen

Kommunedirektøren legger til grunn at bred involvering av innbyggere og næringsliv vil gi viktige innspill til revidering av strategien. Klimastrategien gir et godt rammeverk for kommunens klimaarbeid, men det er behov for nye og skjerpede målsettinger i tråd med nasjonale klimamål. Hovedutfordringen er å få tilstrekkelig kraft i gjennomføring av konkrete tiltak som gir ønsket effekt i forhold til målene i klimastrategien.

Foreløpig har Kommunedirektøren identifisert følgende temaer som vil være sentrale i arbeidet med revidering av strategien.

Klimastrategiens avgrensninger

Klimastrategiens hovedfokus har i første omgang vært de direkte klimagassutslippene, samtidig som det allerede ved første gangs behandling ble signalisert at man fremover vil tydeliggjøre innsatsen ift Bærumsamfunnets samlede klimafotavtrykk (indirekte utslipp). Kommunestyret har vedtatt at Bærum skal være både en miljø- og klimaklok kommune innen 2020.

Følgende tema vil vurderes i arbeidet med strategien:

- Fokuset på miljø, herunder temaer som avfall, naturmangfold, forurensning og miljørettet helsevern.
- Fokus på Bærumsamfunnets samlede fotavtrykk og sirkulærøkonomi, herunder oppfølging av Kommunestyrets vedtak 4.12.19: «Bærum kommune skal bli en foregangskommune innen sirkulærøkonomi. Kommunedirektøren bes i forbindelse med revidering av klimastrategien utrede krav om resirkulering av råvarer i offentlige byggeprosjekter.»
- Klimatilpasning, altså tilpasning av kommunen til ett villere, våtere og varmere klima.

- FNs bærekraftsmål og deres relevans inn i klimastrategien, herunder resultatene fra KPI-undersøkelsen i regi av U4SSC/Nasjonalt nettverk for smarte bærekraftige kommuner.

Strategiens målsettinger

Klimastrategiens 12 målsettinger bør vurderes i forhold til både internasjonale og nasjonale målsettinger og i forhold til lokal måloppnåelse etter 2 år.

Besvare Hovedutvalg MIK's vedtak: «*Kommunedirektøren bes komme tilbake med en sak om hvilke tiltak som må til for å kutte henholdsvis 50, 65 og 85 prosent av Bærums klimagassutslipp frem mot 2030.*»

Klimastrategiens handlingsplan

Strategien følges av en konkret handlingsplan med tiltak som understøtter de vedtatte målsettingene. Handlingsplanen er dynamisk og oppdateres årlig. Det er likevel hensiktsmessig at handlingsplanen oppdateres og legges frem til en ny behandling samtidig med strategien.

Vedlegg:

Innbyggerpanelet_Klimaklok 0512 19	4752849
Klimapanel Bærum - 2017	4761016
Temamøter folkevalgte Klimaklok -2016-17	4761020

Dato: 08.01.2020 Arkivkode: N-125 Bilag nr: Arkivsak ID: 19/25296 J.post ID: 20/3953
Saksbehandler: Stig Olai Kapskarmo
Saksansvarlig: Stig Olai Kapskarmo

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Ungdomsrådet	15.01.2020	010/20

Referatsaker

Forslag til vedtak:

Refererte dokumenter tas til orientering slik de foreligger.

Refererte dokumenter til orientering: